

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Glastuinbouwontwikkeling Het Rundedal
te Klazienaveen

12 augustus 2003

ISBN 90-421-1201-8
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	3
2. OORDEEL OVER HET MER EN DE ACTUALISATIE DAARVAN	5
3. AANDACHTSPUNTEN	6

1. INLEIDING

Initiatief

De gemeente Emmen heeft het voornemen om onder de naam "Het Rundedal" nabij Barger-Compasuum en het bestaande glastuinbouwgebied Klazienaveen een nieuwe hoogwaardige glastuinbouwlocatie te ontwikkelen. De gemeente Emmen beschouwt deze ontwikkeling als een essentiële stap in de verdere realisatie van de noordelijke centrumfunctie voor de (glas)tuinbouw. Het plangebied omvat 265 ha. Een deel van het oppervlak (160 ha) zal worden uitgegeven voor de vestiging van glastuinbouwbedrijven, het overige zal worden benut voor infrastructuur, waterberging en groen. De plannen voorzien in een reconstructie van de voormalige veenbeek De Runde en bufferzones langs het Verlengde Oosterdiep en aan de noordzijde van het plangebied.

Om de glastuinbouw te kunnen realiseren dient het bestemmingsplan te worden herzien. De m.e.r.-procedure wordt doorlopen ten behoeve van deze bestemmingsplanherziening.

M.e.r.-procedure in 2000-2001

De richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER) zijn op 22 juni 2000 door de gemeente Emmen vastgesteld. Het MER Glastuinbouwlocatie 'Klazienaveen, Het Rundedal' (juni 2000) is in september 2000 door de gemeenteraad van Emmen aanvaard. In februari-maart 2001 heeft de gemeente Emmen dit MER tezamen met het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd¹. Ook is een aantal instanties in het kader van het vooroverleg ex. artikel 10 BRO gevraagd om een reactie. De gemeente heeft toen echter verzuimd om het MER ter toetsing aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) aan te bieden. Terwijl de m.e.r.-procedure daarmee stil kwam te liggen, heeft de gemeente wel verder gewerkt aan met name het vergroten van de economisch haalbaarheid van de plannen.

Aanpassingen in het voornemen, actualisatie van het MER

De gemeenteraad van Emmen heeft op 21 november 2002 een besluit genomen over de grondexploitatie voor het tuinbouwcentrum Het Rundedal. In deze grondexploitatie wordt – om de grondexploitatie financieel sluitend te kunnen krijgen – uitgegaan van een areaal uitgeefbaar terrein van 160 ha, terwijl het MER nog uitging van 140 ha uitgeefbaar terrein. Voortschrijdend inzicht leidde bovendien tot wijzigingen in het ontwerp van het watersysteem.

Het MER is in lijn daarmee geactualiseerd door het opstellen van de volgende stukken:

- MER Glastuinbouwlocatie 'Klazienaveen, Het Rundedal', Projectbeschrijving en inrichtingsplan (18 december 2002), inclusief plankaart;
- MER Glastuinbouwlocatie 'Klazienaveen, Het Rundedal', Aanvullingen en wijzigingen (20 december 2002)²;
- MER Glastuinbouwlocatie 'Klazienaveen, Het Rundedal', Samenvatting (23 december 2002).

De bovengenoemde drie stukken worden in dit advies door de Commissie aangeduid als *actualisatie van het MER*.

---

¹ Zie bijlage 2.

² De gemeenteraad van Emmen heeft op 30 januari 2003 ingestemd met deze notitie en besloten deze samen met een nieuwe samenvatting ter advies voor te leggen aan de Commissie voor de m.e.r.

Vervolg m.e.r.-procedure in 2003

Bij brief van 6 juni 2003³ heeft de gemeente Emmen de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) alsnog in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het MER van juni 2000. Omdat het voornemen inmiddels was aangepast, zijn ook de bovengenoemde stukken uit december 2002 ter toetsing aan de Commissie voorgelegd.

De Commissie heeft *niet* de beschikking gekregen over het ontwerpbestemmingsplan: dit was ten tijde van de toetsing nog niet beschikbaar. De Commissie heeft daarom bij haar toetsing niet na kunnen gaan in hoeverre het ontwerpbestemmingsplan aansluit op het MER plus actualisatie.

De actualisatie van het MER is door de gemeente Emmen *niet* ter inzage gelegd. De Commissie beschikt dus niet over inspraak over de gewijzigde plannen (zoals neergelegd in de actualisatie van het MER en in het ontwerpbestemmingsplan). De Commissie heeft deze inspraakreacties dus ook niet kunnen betrekken in haar advies.

| De Commissie adviseert de gemeente Emmen om het MER en de actualisatie daarvan bij het ontwerpbestemmingsplan nogmaals respectievelijk alsnog ter inzage te leggen.

Overige ontvangen informatie

Tevens kreeg de Commissie de beschikking over:

- bestemmingsplan Tuinbouwcentrum Klazienaveen, Het Rundedal, voorontwerp (juni 2000);
- Het deel van de concept nota van toelichting behorend bij het bestemmingsplan "Tuinbouwcentrum Klazienaveen, Het Rundedal" (29 april 2003) waarin gereageerd wordt op de reactie vooroverleg ex. artikel 10 BRO en de inspraakreacties;
- het rapport Waterhuishoudkundigstelsel TBC Rundedal (juni 2003).

De informatie in deze stukken is betrokken in de toetsing. Waar nodig wordt in dit advies gerefereerd aan deze stukken.

Werkwijze Commissie

Het toetsingsadvies voor het MER Glastuinbouwlocatie 'Klazienaveen, Het Rundedal' en de actualisatie daarvan is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁴ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennisgenomen van de reacties in het kader van het vooroverleg ex. artikel 10 BRO (najaar 2000) en de inspraakreacties (maart 2001)⁵ die zij van de gemeente Emmen ontvangen heeft. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat over een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁶, zoals vastgesteld op 22 juni 2000;
- op eventuele onjuistheden⁷;

---

³ Zie bijlage 1.

⁴ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁵ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁸.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit/de besluiten over het bestemmingsplan Glastuinbouw Het Rundedal. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Dit advies bevat het oordeel over het MER inclusief de actualisatie daarvan.

2. OORDEEL OVER HET MER EN DE ACTUALISATIE DAARVAN

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER en de actualisatie daarvan aanwezig** is.

Het MER geeft een goede beschrijving van de alternatieven en de effecten daarvan op het milieu. Er is daardoor goede en bruikbare informatie beschikbaar gekomen om het milieubelang een volwaardige plaats te kunnen geven bij het nemen van het besluit.

De toetsing van het MER en de actualisatie werd bemoeilijkt doordat de informatie verspreid is over verschillende rapporten. De herziene samenvatting van december 2002 bleek waardevol bij het verkrijgen van overzicht. De Commissie adviseert om bij terinzagelegging van het MER en de actualisatie bij het ontwerpbestemmingsplan het pakket aan stukken te voorzien van een leeswijzer.

De Commissie vindt in het bijzonder dat de mogelijkheden voor het watersysteem in het MER goed uitgewerkt zijn. Het MER toont aan dat – door het kasdekwater en de afvoer van het Bargerveen te benutten als gietwater – uitbreiding van de glastuinbouw niet hoeft te leiden tot een grotere grondwateronttrekking vanuit de bestaande gietwaterplas. Ook laat het MER zien dat de noodzaak om extra waterberging te realiseren op een zodanige wijze kan worden ingevuld in het Rundedal dat deze tot een landschappelijke meerwaarde leidt.

---

⁷ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁸ Wm, artikel 7.10

3. AANDACHTSPUNTEN

De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen en zijn daarom niet van invloed op het hierboven gegeven positieve oordeel. De Commissie hoopt hiermee een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

Boomteelt in bufferzone Verlengde Oosterdiep

Aan de oostzijde van het plangebied, het lint langs het Verlengde Oosterdiep, bevinden zich nu al woningen. De plannen voorzien in extra woningen in deze strook. Ook wordt in de plannen in deze strook ruimte geboden aan 6 ha boomkwekerij⁹.

Voor boomkwekerijen is het Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer van toepassing. Deze gaat uit van een minimumafstand van 25 m tussen boomteelt en woningen van derden en gevoelige objecten, om nadelige effecten van boomteelt voor bewoners te voorkomen^{10,11}. Uit het MER blijkt niet of en zo ja welke minimumafstanden aangehouden worden tussen boomteelt en woningen van derden.

De Commissie gaat ervan uit dat bij het bepalen van de exacte locatie van boomkwekerijen en nieuwe woningen rekening gehouden zal worden met het Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer.

Inrichting bufferzone Noord

Het MER citeert TNO-onderzoek waaruit blijkt dat in het algemeen assimilatieverlichting in kassen door een deel van de omwonenden als hinderlijk wordt ervaren¹². In het geval van Het Rundedal kan daarom voor de inwoners van Barger-Compasuum aan de noordzijde van het plangebied hinder verwacht worden. Het MER beschrijft dat de inrichting van de noordelijke bufferzone visuele hinder voor de bewoners van Barger-Compasuum voorkomt, doordat opgaande beplanting langs de meest noordelijke wijk in het plangebied een extra scherm tegen lichtuitstraling van de kassen vormt¹³. De Commissie wijst er echter op dat de daadwerkelijke afscherpende werking van dergelijke beplanting sterk afhangt van de exacte locatie van de beplanting, de keuze voor het type beplanting en de precieze uitvoering.

‡ De Commissie adviseert bij keuzes rond de beplanting van de meest noordelijke wijk van het plangebied nadrukkelijk rekening te houden met de beoogde afscherpende werking van deze beplanting.

---

⁹ Vrijwel alle inspraakreacties zijn afkomstig van particulieren die wonen aan het Verlengde Oosterdiep en gaan in op de gewenste aan te houden afstand van de nieuwe glastuinbouw tot de woningen van de insprekers. In één inspraakreactie (nr. 1) wordt expliciet gevraagd of de grond *naast* het perceel van de inspreker bos, woningbouw of boomteelt wordt.

¹⁰ Denk daarbij bijvoorbeeld aan de gewasbeschermingsstoffen die bij boomteelt naar de lucht worden geëmitteerd. Het MER merkt terecht op (pagina 111) dat bij glastuinbouwbedrijven emissies naar de lucht van gewasbeschermingsstoffen kunnen worden beperkt door tijdens het spuiten de kassen gesloten te houden. Bij boomteelt in de open lucht is dit echter niet mogelijk.

¹¹ Uit jurisprudentie blijkt dat hierbij de afstand van de woning tot de *inrichting* (niet noodzakelijkerwijs de perceelsgrens) bepalend is. Voor boomteelt is niet voor alle onderdelen (bijvoorbeeld containervelden) bij voorbaat duidelijk of ze al dan niet tot de inrichting gerekend moeten worden.

¹² MER, pagina 111.

¹³ MER, pagina 65.

Groene zone Rundedal

De groene zone zal een functie krijgen als ecologische verbindingszone tussen het zuidelijk gelegen Bargerveen en het Veenpark. Deze verbinding is ook opgenomen in het *Provinciaal Omgevingsplan Drenthe* (1998). Het gebied waarin de Runde hersteld wordt is een veel groter gebied dan het plangebied. Werking van de verbindingszone zal afhangen van de wijze waarop het herstel van de Runde stroomopwaarts en stroomafwaarts vorm zal krijgen. Bij leemten in kennis vermeldt het MER dat pas later bekend zal worden welk natuurdoeltype nagestreefd kan worden. Het MER is opgesteld met de aanname dat het nagestreefde natuurdoeltype 'Beek met beekdal' zal zijn. De Commissie gaat ervan uit dat zodra besloten is over het natuurdoeltype van de gehele verbindingszone de gemeente Emmen zal nagaan welke consequenties dit heeft voor de inrichting van de groene zone in het Rundedal.

Bij de aanzet voor het evaluatieprogramma wordt voorgesteld de groene zone als ecologische verbindingszone te evalueren en te monitoren door middel van inventarisaties. Ook wordt monitoring van grondwaterstanden en de waterkwaliteit in het gietwatersysteem in het vooruitzicht gesteld.

↓ De Commissie adviseert bij de monitoring en evaluatie expliciet in te gaan op de invloed van de glastuinbouw op het functioneren van de ecologische verbindingszone, met name wat betreft de waterhuishouding. Dit houdt in dat de kwaliteit van zowel het kasdekwater als het landbouwwater gemonitord moet worden. Uit deze monitoring dient te blijken of de koppeling van het kasdekwatersysteem aan de Runde samen gaat met de eisen die de ecologische verbinding stelt aan waterkwaliteit en -kwantiteit. Dit geldt ook voor de ongezuiverde lozing van landbouwwater aan de noordzijde van het plangebied, die blijkens de actualisatie zal plaatsvinden.

Grondverzet

Het MER vermeldt dat uitgegaan wordt van een gesloten grondbalans: de grond die vrijkomt bij het aanleggen van de Rundezone zal worden benut voor het ophogen van de lage delen van het plangebied. Uit het rapport *Waterhuishoudkundig systeem TBC Rundedal* blijkt dat voor het ophogen van de lage delen bijna 50.000 m³ nodig is, terwijl bij het uitgraven van de Runde ruim 88.000 m³ grond vrijkomt. Dit betekent dat er een grondoverschot van bijna 40.000 m³ zal zijn.

↓ De Commissie beveelt aan bij de besluitvorming over het ontwerp-bestemmingsplan te beargumenteren of het vanuit milieuperspectief de voorkeur verdient om de overtollige vrijkomende grond in het gebied zelf te benutten¹⁴ dan wel om voor deze grond een nuttige bestemming buiten het plangebied te zoeken.

---

¹⁴ Bijvoorbeeld door het hele kerngebied glastuinbouw enkele centimeters meer op te hogen dan minimaal vereist is.